

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 « 05 »
 Helyben házhöz hordva:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 « 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkezik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 3.

A kulisszák mögül.

Egy híres ember, aki éppen olyan jó természettudós, mint amilyen gyenge filozófus volt, világba eresztette a mai század jellemzését e két szóban »küzdélem a létért«.

Találó jellemzés, mely minden társadalmi osztályra, minden emberre rá illik.

Hiszen régen is meg volt az élet küzdelme; szüksége volt az embernek mind a két munkás kezére, hogy el ne pusztuljon, hogy nyomorgás nélkül huzhassa ki napjait, de volt a küzdés mellett pihenésre való idő is, a küzdelemben pedig határ, azon elv szerint »élni és élni hagyni mást«.

De ma a létért való küzdelemben is nagy a haladás. Már nem elég e harcban az ember két keze, de könyökére, sőt fogaira is szükség van, csak akkor is, ha nem akarja, hogy eltapossák, annál inkább, ha előre akar haladni. Ma nem a mindennapi kenyérért imádkoznak már az emberek, hanem munkátlan jólétért epednek, nem dolgozni és munkája után megélni, hanem meggazdagodni akar gyorsan, bármely áron mindenki, s ha hatalomra tesz szert, nem azt nézi mit szabad, hanem mit lehet tenni — bűnhődés nélkül.

Igazságtalan harc ez, nem csoda, ha igazságtalan eszközökkel vivják, durva ököljog, melyben az erős nem a testet, de a lelket gyilkolja.

Négyszázezer hivatalnok él Magyarországon. Sok küzdés, sok nélkülözés után jut a nemzet intelligens ifjúsága annyira, hogy hivatalt nyerhet, s ha megnyerte, eladta magát. Dolgoznia kell annyit, amennyit csak bír, kap érte fizetést annyit, hogy éppen megélhet belőle s munkája mellett még egy keveset kívánnak tőle, elvét, független meggyőződését és lelke szabadságát. Ezért ugyan nem kap külön fizetést, de ha nem adja oda, keservesen megfizetnek neki érte.

Említette egy-két fővárosi lap (a többi nem tartotta érdemesnek, vagy nem volt nekik szabad foglalkozni vele), hogy micsoda bizalmas kérdésekre kell felelni a hivatali főnököknek alantasaikat illetőleg: van e pap rokonuk, micsoda körökbe járnak, micsoda lapokat olvasnak stb. s erre semmiféle czáfolat nem érkezett.

Mi is meg említettük ezt a »bizalmas, titkos« bürokráciát, ami kezd mind hatalmasabban kifejlődni, de sokan talán azt hitték, hogy nem lehet ma már ilyen rendszer a szabadság XIX-ik századában.

Nos! Mi nem kotorászunk senki levelei között, bár elég jó állásu úr próbálta divatba hozni és a rókát maga cselével fogni meg nem mindennapi multság, de csak rókáság volna biz az, hanem hát nagyon jó forrásból jutott tudomásunkra valami.

Egy posta igazgató úr bokros elfoglaltságai mellett is furcsa gondolatra jött. Szörnyen szeretné tudni, hogy kiknek szálit rendszeren a posta, bizonyos »Tiszántúl«

czimü napilapot? s ebbeli kíváncsiságának kielégítését alantosaiktól várja.

Igazán furcsa szeszélyei vannak egy posta igazgatónak. Mi szüksége van neki erre a kérdésre beérkező válaszokra? Talán a statisztikai hivatal kéri tőle? De hiszen akkor miért nem kérdezi a kiadóhivataltól? hiszen a posta nem tud az összes példányokról és előfizetőkről beszámolni. Vagy csak éppen személyesen őt érdekli? Akkor miért terhelné hivatalnokait e kérdéssel, miért nem fordul a szerkesztőséghez? Vagy! Mit is mondtunk fentebb arról a titkos bürokráciáról?

Azt hisszük Schöpflin igazgató úr, ki állítólag előfizetőink iránt is érdeklődik, nem veti meg lapunkat sem annyira, hogy e cikk figyelmét kikerülne s ha elolvasta, nem fog terhére esni egy pár sorban világosságot árasztani erre a dologra.

Most, hogy kérdést intézzünk hozzá e dologban, arra jogunk és okunk van, mert a hír jó forrása szerint nem a lap példányainak száma, hanem az előfizetők neve forog kérdésben, ilyesmi után pedig nem időtöltésből kotorásznak talán a postán? P—y.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, november 3.

Interpellációk napja! Ez a mai ülés karakteristikuma. Új és régi, elmaradt-interpellációk kerültek tárgyalás alá. Ezek közt legnagyobb érdeklődés a Serbán Jeszenszky-inter-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Havi részletekre.

Irtá: MENDELÉNYI BELA.

Szürke, lapos októberi délután volt. Hegynyi felhők ülték meg az egész mennyboltot.

Akár lámpát gyujthattunk volna, olyan sötét volt, pedig még csak ugy 11 óra lehetett, délelőtt.

Szomoruan gubbasztottunk a piszkos, tintapecsétés asztalok mellett.

Nekünk, hármunknak kétszeresen sötétnek tetszett ez a nap.

Kimaradtunk mind a hárman az előlépett szerencés halandók lisztjából.

Ott lebegett szemünk előtt a napi 1 forint, mely sötét fátyolként takarta el a rózsásnak kipingált jövődőt.

És komoly kedélyállapotban taglalta mindegyikünk: Még csak 26-ika!

— Adjatok már egy rongyos cigarettát! — szólt sötétben Miska, a helyettes iktató.

— Csak legalább papirosunk lenne; egy kis morzsalék akad itt a bal mellényzsebemben! — sóhajtott Náci, a helyettes kiadó.

— Ki beszél itt szerelemről? — mondtam — keserűen én, a helyettes irattárnok.

És — mintegy feletül a kérdésre, meglibentette valaki a rács zöld selyem függönyét, a »felek« Rubiconját.

— Mit akar? mordultunk rá egyhangulag.

A bütykös kéz erre hirtelen visszahúzódtott; de csak azért, hogy helyébe egy vigyorgó szeplős arc lapuljon a szűk hasadékhöz.

— Nem vesznek az urak egy kitűnő munkát? kérdé dallamos hangon és biztatólag.

Összenéztünk. Mink? és venni? no ez nem rosszul adja.

— Valóban ma jelent meg. Merő újdonság, — erősködött a fiatal ott künn.

— Vigye a pokolba!, rivalgott Miska, a ki szentül meg volt győződve, hogy gunyolódás az egész.

A mosolygó ábrázat hirtelen komolyra vált.

— De, kérem — szólt ünnepélyesen — közhasznu mű!

— Rajtunk is segít? kérdé szkeptikus arcczal Náci.

— Nu, az urak is hasznát veszik.

— Ugyan mi az a már no? — kérdém.

— Ez? Őt — nyelvü szótár.

Miska és Náci hangosan fölnevettek.

Én igyekeztem a hivatalos helyiséghez illő ábrázatot mutatni.

— Őt nyelvü szótár? Hm, hm!

— Igen, kapott bele mohón ő, őt nyelvü. Magyar, német, francia, angol és olasz. Minden szót, a mit csak tetszik, bármelyik nyelven — az őt közül — keresni, azonnal megtalálják találni. Például, kérem — és előkapott a hóna alól egy friss »kötésü« foliánsot — fel-

ütöm, itt áll: beszélni; mellette schprechen; parler; spocken; parlera szóval mindjárt mind az öt nyelven; — vagy ha más nyelven keresek valamit, — pl. itt áll, maison; rögtön mellette: house; haus; casa; ház. — Így aztán megtetszik takarítani éppen 10 szótárt. Kérem 10 szótárt! Rendkívül előny, nemde? S azon kívül együtt, egybe kötve, ily diszes formában; hogy akár melyik könyves polcznak vagy asztalnak díszére válhat. — Szerzője Horváth Mihály. Újdonság! S mindez csakis 12 forint. Nem pénz egy ilyeu munkáért! Tessék megnézni! Két ilyen kötet. Ez az első kötet — — — S már is a kezembe nyomta.

Én felséges nyugalommal belepislantottam, aztán kívülről vettem reá egy pillantást.

Miska és Náci, majd hogy le nem fordultak a székről neveltükben.

— Drága!, szóltam visszaadva.

— Kérem, kérem, nem muszáj aztat egyszerre kifizetni.

— Ne—em?

— Nü?, hát 1 frtos havi részletekben. Ha megtetszik rendelni, — akkor havonta egyszer, mondjuk elsőjén, mindig egy forintot tetszik törleszteni. A könyvet természetesen meg tetszik kapni, most, mindjárt.

— Igen?, mondtam nyugodtan, — így már nem mondom, hogy hm, hm

Miska és Náci most már nem nevettek, hanem rámbámultak.

— Parancsol egy megrendelő ivet? kérdé mohón a fiatal.

pellációjához fűződött, melyet Bánffy is készséggel várt.

12 óra után megnyitotta Szilágyi Dezső a népes gyűlést és felolvastatta az új interpellációkat: Polónyi és Serbán nevét olvasta a jegyzőkönyvből. A Serbán interpellációjának fölolvásánál éljenezni kezdett a jobboldal. Serbán arca vörös lett, mint a gomblyukában tüzött szegfű.

— Megálljatok csak — sziszegte — majd később éljeneztek!

— Most pedig a jövő ülés napirendjét alapítjuk meg, — jelentette Szilágyi s megállapítván, hogy holnap 11 órakor kezdődik az ülés, így fejezte be:

— Most következnek az interpellációk.

Polónyi Géza! — hangzott a jegyzői székekről.

Polónyi Géza meglehetősen zsongás-zsibongásban fogott interpellációjához. Annyira nem figyeltek még a körülötte ülők se, hogy beszéde közben oda szólt hozzájuk halkán:

— Kérek, ne zavarjatok a konverzálásokkal.

Pedig igen érdekes dologról beszélt. Azt kérdezte a miniszterelnöktől, hogy a czukoradóra vonatkozó azonos törvényes intézkedés életbe lépett-e Ausztriában? Ha nem: jogi hatályban érvényesnek tartja-e a magyar kormány a meghosszabbító rendeletet, melyet maig se pótoltak törvénynyel!

Serbán Lajos: Két ízben választották meg román választói a parlamentbe, de soha kellemetlenebb helyzetben nem volt, mint ma. Mindig csak az volt a célja, hogy a közügynek tegyen szolgálatot. Állíthatja, hogy a román nép nem a magyar nemzet, hanem a kormány iránt van ellenszenvvel. (Gunyos közbeszólás jobbról: Vesszük észre!) Ha a románok (Kiáltások: az oláhok!) megkapják mind ama jogokat, melyek őket megilletik, biztosítom önöket, hogy hitebb támaszuk nem lesz a románoknál. (Derűtség.) Még élénk emlékezetünkben van, hogy mily lelkesen fogadták a mi királyunkat Romániában. (Hosszas mozgás) és ennek politikai fontossága mindenki elismeri. Voltak, a kik a szíves fogadtatást inkább az osztrák császárnak tulajdonították, de ez csak szörszálhasogatás. Fokozza, hogy a román király visszaadta a látogatást itt Budapesten, ahol — sajnos — még udvartartása sincs a mi királyunknak. Bánffy azonban, ahelyett, hogy a két nemzet közti közeledést előmozdította volna, itt is az ellenszenv kiélesítését kereste. Kiténtették azt az embert Románia csillagával, aki a nemzetiségek üldözésében hirhedt nevet

vivott ki magának. (Nevetés jobbról.) Jeszenszky kiténtetésének csak az lehetett a célja, hogy azokat a visszaéléseket, melyeket Jeszenszky a választásoknál a románokkal szemben elkövetett, megjutalmazza. Kérde interpellációjában, mivel szolgált rá okot Jeszenszky az ő kiténtetésére, holott a román király fogadásában részt se vett? Igaz-e a román lapok ama hiriei, hogy a kiténtetés a magyarországi románok politikai küzdelmeinek szezuálása? Végül: mivel Romániában a kiténtetés visszazívása tárgyában minisztertanácsot tartottak: nem célja-e ebben Magyarország politikai prestige-ének csorbítását?

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: A házszabályok szerint ma csak formális ülés van s azért kijelenti, hogy arra az ülésre, melyet egyáltalán nem tart a Ház elé valónak, holnap fog érdemlegesen felelni. (Helyeslés jobbról.)

Ezután Visontai Soma interpellált az osztrák járadékadó ügyében, Molnár János pedig kérde, hogy mikor fogják a gyűlekezési jogot törvényesen szabályozni.

Vége 1/2 órakor.

A »Gyermek-kórház« vagyona.

— Sztaroveszky Imre hagyatéka. —

Néhai Sztaroveszky Imre tudvalevőleg a kotyikleti és pelbárhidai terjedelmes birtokait egy Nagyváradon létesítendő »Gyermek-kórház« céljaira hagyományozta, kikötötte azonban, hogy a birtokok jövedelmét mindaddig nővére: özv. Tulics Józsefné élvezi, míg él, s csak ennek halála után megy a város tulajdonába véglegesen.

Utóbb a városi tanács tárgyalásokat folytatott a hasznélvezővel, hogy miként vehetné már most birtokba a város a hagyatékot. Megegyezésre is jutottak s ezen megállapodásokat tárgyalta a jog- és pénzügyi szakkbizottság együttes ülésében.

Az ülésen jelen voltak: Bulyovszky József elnök, Papp János, Déry János, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Schütz Albert, dr. Bozóky Alajos, Kunz Gusztáv, Hegedüs Géza, Tóth Márton, Bordé Ferencz, Janky József, Ragány János, Kunyhóssy János, dr. Sarkadi Lajos, Aufrecht Mór, Farkas Izidor, Némethy Károly, Dus László, Szokoly Tamás, Komlóssy József stb.

Komlóssy József előterjeszti a megállapodásokat, a melyek szerint özv. Tulics

Józsefné hajlandó a birtokok hasznélvezetéről lemondani, ha a város fizet részére haláláig évenként 1831 frt 50 kr készpénzt s a részvények osztalékát fizeti.

Radosay Etelka hajlandó a Gyermek-kórház részére átengedni a Sztaroveszky-utezán levő házat 14.000 frt készpénzért s haláláig évenként fizetendő 400 frt járulékkért.

A tanács a feltételek elfogadását ajánlja.

Kunyhóssy János aggályosnak találja a kérdést, hogy a végrendelet megengedi-e az ilyen birtokbavételt. Felveti a kérdést, hogy a hasznélvezet nem csak a jövedelmek felhasználásával, de a terhek viselésével is jár. Az épületek fentartására birói uton is kötelezni lehetett volna a hasznélvezőt. Az épületek teljesen rossz karban vannak.

Dr. Sonnenfeld Zsigmond szerint joguk van a hasznélvezőknek lemondani jogukról. Kérdés, hogy az épületek fel voltak-e véve a leltárba. Az átvétel a városra előnyös, mert Tulicsné a bérleti szerződéssekkel mutatja ki a jövedelmet, pedig a mostani bérlet bizonytalan idejű s éppen ezért alacsony is. A város kezében jobban értékesíthetők a birtokok. A házvétel is előnyös, mert megér 22 ezer frtot. A fontosabb kérdés az, hogy most már létesíthető-e a gyermek-kórház; van-e erre kellő fedezet.

Ragány János más szempontból veszi az értéket, ha a birtokokkal a város szabadon rendelkezik. Biztos értesülései vannak, hogy a birtokok nem annyit képviselnek, mint a mennyi a bérlettel arányban volna. A mostani bérlettel megkapjuk s el lesz érve egy fontos közegészségügyi cél, a kórház felállítása. Ajánlja a tanács javaslatát.

Dr. Sarkadi Lajos szerint jogi szempontból kifogás nem emelhető. A városnak a telekkönyvben már is több van megadva, mint a végrendelet mondja, mert a szerint csak Tulicsné halála után mehetne a két birtok a város tulajdonába. A kórház céljaira a hagyatékon kívül még 20 ezer frt alap van, ez elegendő a fenntartásra.

Farkas Izidor pénzügyi tekintetben nincs megnyugtató. A bérlet most 50 %-al olcsóbb mint korábban volt, s a birtokokat régebben adták bérbe. Nézzék meg szakértők a birtokot.

Dr. Bulyovszky nem ösmeri a birtokokat. A megvételre ajánlott ház azonban teljesen jó, javítani sem kell.

Hegedüs Géza értékesebbnek állítja a birtokokat. Most kell eladni mindkettőt s a többletből fenntartjuk a kórházat.

— No, hát nem bánom! — szóltam némi megfontolás után.

Ő elem tett egy piros czédulát és én kitöltöttem azt a következőképpen:

A megrendelő neve: Rápássy Joachim.

Állása: Kataszteri tisztviselő.

Lakása: Liba-utca 538 a/b.

Alulírott ezennel megrendelem a Horváth Mihály-féle öt-nyelvű szótárt, havi 1 frtos részletekben.

Megrendelő aláírása: Rápássy Joachim

A mű egész ára díszes kötésben, fényes kiállításban 12 frt.

Miska és Náci álmélkodva nézték, hogy mit csinálnak.

— Nos, — szólt a buzgó ifju, miután ünnepeles arccal átnyújtotta a két föliánsot, az urak nem rendelnek?

Miksa és Náci összenéztek; aztán rám sandítottak; végül komoly arccal öltöztek.

Ugy látszik hatott rájuk a lelkesítő példa, mert ők is nagylelkűen reáadták fejüket az irodalom pártolására.

Ujabb két megrendelő iv állítódott ki, Zabáry Mihály és Csipók Ignácz nevével, csodálatos hangzásu foglalkozási jelleggel és mesés keletű lakcímekkel fölszerelten.

A törekvő ismeretterjesztő ifju mohó készséggel átnyújtá a »köteles nyomdapéldányokat« és korábbi helyzetéhez mérvést 3 megrendeléssel gazdagabban távozott, — miután is becses bocsánatunkat kikérte alkalmatlankodása végett.

Összenéztünk.

Előttünk hevert 5 világ nyelv összes nyelvkincse.

Pazar gondolat! Együtt minden, a mit csak 5 náció kimondani képes.

Megfizethetetlen érték. Rendkívül becses kulcs 5, mond öt művelt nemzet szelleméhez, eszéhez, szívéhez! — — —

De — csodálatosképpen — nekünk nem ez járt az eszünkben.

Lényegesen más.

— Kiténtően fest ez a számárság, így, külsőleg! — szólt Miska, műértőleg megemelve a két föliánsot.

— Vadon uj! tóditotta Náci, óvatosan megsimogatva a ragyogó aranyozást.

— Akármelyik antikos megád érte 5 forintot! — fejeztem ki egy akziómában mindhármunk alapgondolatát.

— Ez az! szólt derűlten Miska.

— Fölséges ötlet! kiabált Náci.

— János! — kiabáltam én — János!

János, a hivatal mostoha anyja, bedugta torzonborz bajuszát.

— Tessék!

— Ime 6 darab könyv, — látja?

— Látom!

— Ezeket fölönfogja és elviszi. Érti?

— Melyik antikushol?

— Magára bizzuk.

— Mit hozzak érte?

— 10 pakli 7-es dohányt! kiáltá a szenvedélytől elragadott Miska.

— 8 szafaládét! tájtékozott Náci.

— Legalább is 5 forintot minden példányért, mondám én nyugodtan.

János távozott; — smegtért 2 frt 50krral terhelten.

— Hallatlan! Ily kiténtő munkáért 2 frt 50 kroat adni, méltatlankodott Miska és möhön dugta zsebre az osztalékot.

Hasonlóképpen átkozódtunk mi is. Titokban pedig örültünk az — égből alá szállott — bevételnek.

Bokros társas estély fejezte be a dicső napot, melynek során szívből éltettük Horváthot az 5 nyelvű szótár hallhatatlan érdemü megalkotóját.

Eljött az elseje. Vele az ifju is.

Megnyugtattuk, hogy a szótárt még nem tanulmányoztuk át. Addig pedig nem fizethetünk.

— Khérem, majd a jövő elsején! mondá ő készséggel és elrohant.

Az idő is rohant.

Eljött december elseje is.

Immár azonban egy ujabb keletü ifju kopogtatott, amennyiben elődjét már elcsapták, — a mely korszak alkotó eseményt ő egészen naiv szívvel tudtukra adott.

Ez kellett nekünk.

— Kérem, — fordult hozzám, — bizonyos Rápássy urat keresek.

— Rápássy? szóltam elgondolkozva, az itt nincs.

— Nincs? bámult ő, akkor bocsánat. Alig ha rossz helyen nem járok.

Némethy Károly állítja, hogy különösen a pelbárhidi birtok jóval többet ér s kész biztosítani a mostani haszonbért. A kutyikleti birtokot nem ösmeri.

Dus László kint volt a kutyikleti birtok leltározásánál s mondhatja, hogy daczára a rossz fekvésnek az szintén többet ér a felvett összegnél.

Szokolay Tamás ösmeri a birtokokat s éppen azért ajánlja az átvételt.

Az ülés végre kimondotta, hogy az ismeretett feltételek mellett ajánlani fogja a közgyűlésnek a megegyezés elfogadását.

A katolikus kör választmányi ülése.

— Elnökjelölés. —

A Batthyány József gróf halálával megüresedett elnöki szék betöltése ügyében tartott tegnap ülést a kath. kör választmánya. Báró Gerliczy Ferencz személyében olyan jelöltet állított a választmány, aki iránt valószínűleg egyhangulag fog megnyilatkozni a közbizalom s aki méltó utódja lesz a kör első elnökének, disze az együletnek. Gerliczy Ferencz báró jelölését azért minden tekintetben szerencsésnek tartjuk a kath. kör jövődjé működésére.

Az ülésen jelen voltak: Palotay László egyházi elnök, Dencs János és Dus László alelnökök, Bereczky Géza, Gabriely Lajos, Gálbory Sámuel, Gram Szilveszter, Gyalokay János, Kárger Sándor, dr. Mártonffy Bogdán, Török József, Weidlich István, dr. Vucskics Gyula és dr. Schweiger Ede választmányi tagok.

Palotay László elnök a folyó ügyek kapcsán bejelenti, hogy dr. Nogáll János főszentelt püspök és nagyprépost 40 kötet könyvet ajándékozott a kör könyvtárának. Az értékes adományért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz a választmány.

Az elnökválasztásra már az előbbi választmányi ülés a jövő vasárnapot, november 7-ét tűzte ki; d. e. 11 órakor lesz az elnökválasztó rendkívüli közgyűlés, melyre a lapok után a kör minden tagja hivatalos. Jelöltnek báró Gerliczy Ferenczet, városunk szülöttét, nagybirtokost, főrendiházi tagot és kath. autonómiai képviselőt ajánlja Palotay László. A választmány egyhangulag elfogadja őt jelöltnek és megbizta Palotay László egyházi elnököt, hogy a

közgyűlésen tegye meg az indítványt a választmány nevében.

Az ülés további folyamán új tagoknak felvették Hoványi Géza takarékpénztári vezérigazgató és dr. Hoványi Gyula jogtanár, autonómiai képviselő.

Végre elhatározták, hogy a jövő szerdán, e hó 10-én rendkívüli [választmányi] ülést fognak tartani.

A gyermek-újságról.

Laptársunk, a »Szabadság« merész dologra vállalkozott: kiad egy rendes vasárnapi mellékletet »Jó gyermekek lapja« czímen.

Merész vállalkozásnak tartjuk ezt ma, mikor a fővárosból annyi fényesen kiállított gyermeklap repül szét hetenkint az ország minden vidékére, mert a vidéki nyomdákban bizony bajos dolog Budapesttel nem versenyezni, hanem csak megközelítőleg hasonló fokra is emelkedni. Már pedig mai viszonyaink közt, a nyomdai technika modern vívmányai mellett egy képek nélkül vagy silány képekkel kiállított gyermeklap legfeljebb szánakozást kelt a gyermekben, a ki hozzá van szokva az Én Újsághoz, a Kis Lap valóban pompás kivitelű képeihez.

Félrelőki azt a csupabetű papiroost s viszszatér Pósa bácsi, Forgó bácsi lapjához, melyekben nagyokat mulathat a képen, a hol Maczkó ur büszkén próbálgatja fel a diszmagyart.

Mert hiába, a gyermeklapban főszűly a szemléltetésre esik. Szemléltetni kell minél több képen, szemléltetni magukban a cikkekben, a mesékben, versekben, ismeretterjesztő apróságokban egyaránt. Ugy adjuk elő a gyermeknek mondani valókat, hogy ő azt rögtön maga elé tudja képzeletében állítani. Néhol egy szó elég, másutt részletes kiszínezés kell, de mindig élénken, változatosan. Ezt a helyes módot eltalálni valódi művészet, a melyre épp úgy születni kell, mint bármely művészetre.

És éppen itt találjuk meg a mai »gyermekirodalom«-nak — ha szabad így nevezünk legnagyobb hiányát. Azt gondolják, hogy hiszen nincs semmi könnyebb, mint gyermekek számára írni. Mesei kell? Előrántom a kakassarkon forgó hét kőfalú várkastélyt, a vasoru bábát, a gonosz mostohát, a vén királyt és fiatal leányait ráadásul egy hőst, a kit mindenféle galiba környékez, de nagy erejével és nagy eszével győz és elveszi a vén király legkisebb leányát s uralkodik a felekirályságán, míg meg nem

hal — kell ennél különb mese? Ha vers tesszik, összeütők egy fél kutyanyelvnyi sánta ütemet, döcögős lábakat, kinrimeket, beleteszek néhány jámbor intelmet engedelmességre, szorgalomra, vagy pár hazafiaskodó frázist és szentül meg vagyok győződve, hogy kitűnő gyermekverset irtam. Csak aztán kíváncsi vagyok, hány gyermek olvassa ezeket végig. Pedig kik irták azokat a »szép« meséket és verseket? Ismert nevű írók, kiknek tárczáit, elbeszéléseit felnőttek olvassák, sőt talán tetszéssel is olvasták, hogyan lehetséges tehát ez a balsiker? Ugy, hogy az illető »X. bácsi« vagy »Uj néni« nem tud gyermekeknek írni, nincs rá tehetség e. Lehet valaki kitűnő elbeszélő, nagytehetségű költő, de gyermekek számára nem fog tudni egy helyes, élvezhető sort írni. Nem képes abba a naiv gyermekvilágba helyezkedni, mely olyan kedves, elragadóan bájos a maga rózsás fényében tekintve, de melynek kívülről tekintve csak rózsás fénye látszik, éltető melege nélkül.

A ki aztán nem képes ezt a belső meleget érezni, megelégszik a külső csifraságokkal. Minden harmadik sora »lássátok kedves gyermekek, így jár, a ki pajkos;« »ti ne tegyetek így, mert ti is így jártok.« Ilyesmik rögtön elárulják, hogy biz az egész munka csak olyan mondva csinált história. A gyermek is érzi, hogy nini! én itt élvezni akarok s a helyett »X« bácsi is csak azt folytatja, a mivel ugyanis eleget kínoz a gubernánt meg a tanító, s félrelőki a lapot. Másutt meg ki nem fogy »Y. néni« az »ide figyeljétek, kis aranyosaim«, »most jön a java, kis báránykaim«-féle figyelemkeltő felhívásokból. Ez már a milyen unalmas, éppen olyan visszatetsző édeskedés, a mit szintén a gyermek érez meg legelőbb.

Egyáltalán ne gondoljuk a gyermekeket libáknak, a melyeknek kőport keverhetünk a kukoriczája közé, mert hiszen ugy sem vessik észre s legalább jobban emésztene. Megvan a gyermeknek is a magához való eszejárása s a ki gyermekeknek akar írni, ehhez az eszejárás-hoz alkalmazkodjék. A ki nem tud ehhez alkalmazkodni, az csak hagyja ott a nem neki való pályát, mert azon sikerre, elismerésre soha sem fog találni. Erre, ismétlem, tehetség kell s a tehetséget semmi sem pótolhatja.

Vagy minek tulajdonítható az a gyakori panasza, hogy gyermeklapunk van sok, egyik fényesebben kiállítva mint a másik, de a tartalmuk üres szószaporítás? Annak, hogy minden valamire való író kötelességének tartja gyermekek számára is írni, mert ma ez divat. A divattól pedig csak nem fog lemaradni senki? Hiszen maga a nagy Jókai jár elől a példái. Hja, de a mi Jókainak néhány nyszor sikerült, miért sikerülne az mindig az epigónoknak? Én legalább nem tudom belátni.

Itt is azt az elvet kell tehát követni, a mi az irodalom más térein már-már teljes diadalra jut: előre a tehetséggel, le a tehetségtelenekkel! Inkább legyen két, vagy akár egy gyermeklap, de abba aztán csak az dolgozzék, a ki hivatott rá. Ne legyen a gyermekirodalom Csáky szalmája, melyből ez is, az is csipegethet, mert annak csak a gyermekvilág fogja kárát látni. A tehetetlen emberektől támogatott eszme maga is tehetetlen; míg ha avatott kéz ragadja meg, csodás eredményeket képes elérni.

Mindezt régóta érezzük és régóta el is akartuk mondani; de soha sem volt rá jobb alkalom, mint most, mikor szomszédságunkban megindult egy új gyermeklap. Őszintén óhajtjuk, hogy a lap szerkesztői megtalálják a helyes irányt, melyben ilyen vállalatot vezetni kell, bár nem titkolhatjuk el azt a megjegyzést, hogy az első szám éppen nem mutatja ezt a helyes irányt. Nem is mondunk most róla kritikát, hanem főntartjuk azt akkora, mikor hosszabb működés után az öt megillető fokot határozottan kijelölhetjük számára. (R—i.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

November 4. Közigazgatási ülés a városházán, d. u. 3 órakor.
November 4. Népmvelési egyesület ülése az új polgári iskolában, d. u. 5 órakor.
November 5. Szépitési egyesület havi ülése a városházán, d. u. 4 órakor.

— Miért? kérdém közömbösen.
— Mert, kérem, állítólag innen hozott megrendelést elődöm valami Répássy urtól — Répássy, Répássy, — szóltam fejcsóválva.
— Még egy bizamos Zabáry. — — —
— Zabáry? szólt csodálkozva Zabáry.
— És edj nevezetű . . . Csipók . . .
— Csi — pók? ütődött meg Csipók. — furcsa név.
— Bocsánatot kérek, ezek az urak egy 5 nyelvű szótárt rendeltek utólagos havi részletekre.
— Öt nyelvű szótárt? mondám érdeklődve.
— Utólagos havi részletekre? — szólt derülten Miska.
— Nos és mi van velük? érdeklődött Nácsi.
— Nem fizettek még eddig egy epesz krojczárt sem! — mondá dühösen az ifju. —
— Ugye-e nincsenek is itt?
— Soha sem is voltak ilyen csodálatos nevű emberek, mondám megnyugtatólag.
— Így vagyunk kérem számíton üzletünkkel, — szólt az elkeseredett ifju, veritékező homlokát törölgetve. De, bocsánat, még sok dolgom van. Megyek.
Indult kifelé.
— Igaz, pardon!, — fordult vissza barátoságos arccal.
— Nos? kérdtük feszülten.
— Ha esetleg az uraknak valami kitűnő műre lenne szívkéségük, — kis részletekre való törlesztés mellett — — — Parancsolnak katalogust?

— Nem kell, mondám fagyos mosolylyal.
— De mégis, erősködött ő, — például az 5 nyelvű szótárt, — valóban korszak alkotó mű . . .

Kezemmel intettem, hogy nem, mert szólni már nem tudtam, — annyira rám jött a nevetelnék.

— Kérem, csak parancsoljanak!, — szólt ő udvariasan és elkotródott.

Mink egymásra estünk, ugy kacagtuk.
— Ő kevésbbé, — mert künnit azonban elővette még Jánost, hogy ilyen és ilyen nevű három urat nem ismer-e.

No, éppen jóhoz fordult.
János zord arcot vágott, de egy felajánlott britanika hatása alatt azután megnyugtatta az ifjut, hogy Zabáry és Csipók urakat Zág-rába helyezték át — ha nem tévedek, tetted hozzá, — Répássy ur azonban már két hete, hogy — meghalt.

Az ifju buzgó köszönetet mondva felirta tárczájába a hallott adatokat és fejcsóválva távozott.

Otthon azután, az üzletben keserű hangulatban elővette a »Főkönyvet« és a »Tartozik« rovatval, a melyben ott pompázott a Répássy, Zabáry és Csipók név, — szemközt a »Követel« rovatba csak ennyit irt a nevek után:

Répássy } Der neunjähriger
Zabáry } * Schlag soll alle Drei treffen!
Csipók }

Ami magyarul kbelül annyit tesz: Hogy a tüzes istennyila üssön mind a háromba!

Nov. 7. Elnökválasztó rendkívüli közgyűlés a kath. körben d. e. 11 órakor.

November 8. Megyei közigazgatási ülés, d. e.

November 11. Városi közgyűlés, d. u. 3 órakor.

November 13. A »Biharmegyei Nőegylet« közgyűlése délután fél 3 órakor.

November 14. A v. velencei »Gazdakör« mulatsága.

November 18. A »Biharmegyei Nőegylet« hangversenye és táncestélye a Sasban.

November 28. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a jogakadémián.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlaub park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Kanonoki kinevezések.** A hivatalos lap tegnapi száma hozza a legfelsőbb helyről jött kinevezéseket, melyek értelmében a székesfehérvári káptalanban Krensz Ignác és Keifler János, ugyszintén Kukanics János fumei plébános kanonokokká lettek kinevezve.

* **Uj nemes.** Szócs Ákos kolozsvári ítélőtáblai bírónak és törvényes utódainak őfelsége a magyar nemességet adományozta »kiszacsoni« előnévvel.

* **Legfelsőbb elismerés.** Őfelsége megbizta a közös hadügyminisztert, hogy az államvasutak igazgatójának, ennek jobbpárti üzletvezetőségének, a déli vaspálya társaságnak és ezek összes alkalmazottainak, a királygyakorlatok befejezte után történt szállításokért elismerését és köszönetét nyilvánítsa, illetve tudtul adja.

* **Belügyminiszteri döntés az orvosi vizságról.** Perczel belügyminiszter ma egy fontos leiratot küldött a vármegyéhez azon ügyben, hogy mely orvosoknak kell a tiszti orvosi vizságot letenni. A belügyminiszter úgy oldotta meg a kérdést, hogy a városok azon orvosai, a kik mint elsőfoku közegészségi hatóságok, járás orvosi teendőket végeznek, azok tiszti orvosoknak tekintendők s a vizsga letételére kötelezve vannak, míg olyan helyeken, a hol több városi orvos van, a kik a közegészségügyi teendők végzésére nem kötelesek azokat vizsgálat nélkül is lehet alkalmazni.

* **Iskola látogatás.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a Közoktatásügyi Tanács határozatához képest Nagy Ernő tanácsagot a nagyváradi r. kath. és a belényési gör. kath. főgymnasiumokhoz a történet és földrajz tanításának tanulmányozására küldte ki az 1897/8-iki tanév tartamára.

* **Diszes esküvő.** Az olaszi-i plébániai templomban tegnap délelőtt fél 9 órakor vezette oltárhoz dr. Hoványi Gyula jogakadémiai tanár, országos autonómiai képviselő dr. Korda Kálmán bájos és nagyműveltségű leányát Gizellát. Az esküvő egész csendben folyt le. A két tanu Hoványi Géza és Zilahy Kálmán volt. — Az esketési szertartást Zajnay János prépost-kanonok végezte.

* **Nagyvárad és Biharmegye cím- és névtára a kamarában.** Említettük, hogy Vidosits Gyula, lapunk munkatársa és Porcsalmay Sándor összeállították Nagyvárad és Biharmegye összes hivatalának, intézeteinek, egyesületeinek, iparos és kereskedőinek címét és a neveit, A vaskos kötet különösen kereskedői körökben érdeklődést keltett. A mű összeállítói és kiadói, tekintettel 500 frtot meghaladó kiadásaira; melylyel a 15 ivnél terjedelmesebb mű megjelenése járt, kérvényt intéztek a nagyváradi kereskedelmi és iparkamarához, anyagi és erkölcsi támogatás iránt. A kamara tegnap tartott ülésében tárgyalta a kérelmet. Az ülésnek ez a része a következő lefolyású volt: Irodatiszt felolvasván a támogatás iránti kérelmet, dr. Sarkadi Lajos titkár szólott először a tárgyhöz. Átvizsgálta a megjelent névtárt s már készítésekor figyelemmel kísérte azt és meggyőződött, hogy az hézak pótló

munka s hasznos szolgálatot tesz általában, de különösen a kereskedelemnek és gyáriparnak. Tekintve a munka nagyságát, a legmelegebben ajánlhatja ugy erkölcsi, mint anyagi támogatását. Az anyagi támogatás mérvéről óhajtaná Laszky Ármín beltag mint szakértő véleményét meghallani. Laszky Ármín szintén figyelemmel kísérte a munkát, azt gondosan átvizsgálta s feltétlenül hézagpótlónak találta. Ugy a hivatalok, testületekben, mint az iparosok és kereskedők részére hasznos segédkönyv, a melyet melegen ajánl. Indítványozza, hogy a kamara száz forint anyagi támogatást szavazzon meg. Bertsey György hézagpótló és fontosnak találja a munkát, s éppen ezért készséggel hozzájárul a 100 frt megszavazásához, azonban a mű minél szélesebb körben való terjesztése miatt 40 ingyen példányt kíván, a mit a kamara a társ-kamarákhoz szétküld. A teljes ülés a 100 frt segélyt megszavazza s a kamara körlevélben is felhívja a névtárra az érdekeltek figyelmét. Kapcsolatosan megemlítjük, hogy a névtár a nagyváradi kereskedelmi és iparkamarában s a könyvkereskedésekben 1 frt 20 kr-ért megszerezhetők.

* **Hirtelen megbetegedés.** Orvosi karunk egyik rokonszenves tagját, dr. Rednik Józsefet, mint részvétellel értesülünk, szélhűdés érte. A szerencsétlenség éppen akkor érte utól, mikor senki sem volt odahaza, s így azt sem lehet tudni, mikor történt a katasztrófa. Felesége ugyanis tegnap reggel P-Szöllősrre ment ki rokonaihoz, míg kis leánya iskolába indult. Dr. Rednik ismert humorával figyelmeztette feleségét, mielőtt hazulról elindult volna, hogy csak hozzon magával jó sok vidéki pogácsát, az ő kedvenc süteményét. Midőn neje Szöllősről visszatért, csodálkozva tapasztalta, hogy férje még midég az ágyban van, holott már a kocsis a kapu előtt várja, hogy rendes vizitjére vigye. Egész gyanútlanul kezdte rázogatni s csak miután ez merev szemekkel nézett rá és mozdulatlan maradt, szállotta a sejtelen, hogy férjének baja történt. Az elősietett orvosok konstataáltak a baj súlyos voltát s a lehető legnagyobb kiméletet ajánlották. A szélhűdés baloldalán érte a beteget, mely azóta teljesen érzéketlen, s beszélőkéességét is elvesztette. A nap folyamán pályatársai közül igen sokan keresték fel az életveszélyben forgó kollegát, s a közönség is nagy részvétellel viseltetik sorsa iránt. Állapotában estig semmi fordulat nem történt.

* **Katona szökevények.** Egyszerre két katona szökevényt kerestett a hadbíróság. Az egyik Papp László, a ki a m. kir. 12. honvéd gyalogezredtől szökött meg, míg a másik, Nagy István a 21. honvéd gyalogezredtől. Mindkét szökevény kézrekerítése végett megkeresték az egész ország illetékes hatóságait.

* **Garázda gavallérok.** Barest-en m. hó 24-én Láski Bálint ottani lakos Koraj-éknál volt látogatásban. A látogatás során azután összeverekedtek vele a házigazda felesége és fia. Ugy elverték, hogy most súlyos betegen nyomja az ágyat. A kevésbé vendégszerető házigazdákat a vaskóhi járásbíróság fogja majd felelősségre vonni.

* **Körözés.** A kolozsvári rendőrség tegnap megkereste az összes rendőrségeket, hogy Rézuüves Lajos 14 éves izr. állás nélküli egyént tartóztassa le, mivel nevezett Kolozsvárról el lett toloncolva és nem ment illetőségi helyére, hanem Várad felé vette útját.

* **Gyujtogatások.** Mult hó 20-án Dózsa-pusztán az esti órákban kigyuladt Stern Jakab buza asztaja és a mellette levő cséplőgéppel együtt porrá égett; a kár mintegy 2360 forint, melynek csak kis része térül meg a

biztosítás révén. A nyomozás révén kistűt, hogy a tüzet Török Sándor és Jenei Bálint okozták. Amaz a gép fűtője volt, emez csősz; s mindketten tüzet raktak a kazaltól vagy két lépésnyire. Távoztuk után azonban égve hagyták azt. A gondatlan embereket letartóztatták. — **Úgyancsak gyujtogatásról** ad hirt Zsadányról levelezünk. Ott ugyanis mult hó közepe táján Szabó Lajos gazda ember istállója égett le egy éjszakán. Szerencsére csak gazdasági eszközök voltak benne. A kár ugy is meghaladja az 500 forintot. Bizonyos, hogy szándékos gyujtogató műve volt a dolog. Az ismeretlen hollétű tettest erősen keresik.

* **Jutalomjáték.** Ma este tartja a lovardában a közkedvelt Rositta kisasszony jutalom előadását. Ez estélyre igen sokan készülnek, miután a műsor oly jól van összeállítva, hogy előre látható a siker. A jutalmazandó ma először fog fellépni az olóval nyeregbe és maga fogja idomítani és elővezetni Flick és Flock lovakat. A mai előadásra felhívjuk t. olvasóink becses figyelmét annál is inkább, mert a társulat az utolsó hetet tölti Nagyváradon. Jegyek előre válthatók Pauker Dániel könyvkereskedésében.

* **Rövid hírek. Körültekintő egyéniség.** Mult hó 18-án Guszta Poldon átvonulóban bekukkantott egy istállóba Szendrei György »magánzó.« Figyelmes vizsgálódás közepette egy csomó ruha és egy bőrdőnd akadt keze ügyébe. Evvel aztán ellépett. A mezőn ugyan találkozott vele Köleséry Lajos, de ez jobbnak látta őt felelősségre nem vonni. — **Neveletlen lovagok.** Szákán a napokban vidám kompánia mulatozott az ottani kormában. A társaság fénypontját Herégye Flóra urhölgy képezte. Gavallérijai, Bitye Iszail, Koszte Mőnye és Koszte Juon egyideig csak mulattatták, de aztán a különböző szeszélyes italok nyomán annyira felhangolódott a diszes korszoru, hogy esnyán összekülönböztek és — szegyenletes és lovatatlan dolog ugyan — de a hűlgyet kordialiter elagyabugyálták. — **Becsületes megtaláló.** Még a mult hó vége felé történt, hogy Schwartz Mózes nvárad lakos Solyomon átutaztában az állomáson feledte felöltőjét. Becsületes megtaláló ugyan rögtön akadt Burray György ottani férju képeben, de ilyen minőségben jelentkező is nem egyszersmind. Azonban a 6 frtos elegáns ruhadarab mégis közfeltűnést keltett Solyomon és a könnyű véru honpolgárt fülöncsüpték, kabátostul. — **Disznó keresők.** Veszé György boffeji lakosnak egy másfél éves koczája elzüllött az erdőben. A rossz utra tért bestiát aztán nagy után járással esüpték el a harmadik határban esübitőival, Ván György és Verkus Flóra belőrvényesi honpolgárokkal egyetemben. Most mindannyian jobb utra tértek. — **Vándor méhész.** Bikácson a napokban az éj jótékony leple alatt kopogtatás nélkül bepillantott Gantye Péter méhesébe Pantye Gavilla ur és egyetemben egy kas méhet mindjárt el is billentett, magántanulmányozás eránt. Azaz emelte csak, mert rajt esüpték. Ő aztán a méhkest szobájával együtt hátrahagyva ellépett. A csékei járásbíróság, mint halljuk, kivánsi a vándor méhész előadásaira. — **Pipáló kémény.** 23-án éjjel Széplakon Máty Éváék kéménye vigan pipára gyujtott és más szivni való huján felfüstölte a háztetőt, meg az alatta levőt. Az agit a tüzre maga a háziasszony adta, a ki este tüzött rakott a tüzhelyen és sorsukra bizta a törekvő lángokat.

A herczeg Montenuovo Alfréd — féleborpinczék egyedüli és kizárólagos tulajdonosa Schwabach Zs. G. pécsi bor nagykereskedő nyomára jött annak, hogy kétesshirű utazók és ügynökök közel két év óta visszaélnék a herczegi czimmal és a czég nevével, a mennyiben a kereskedőknél, vendéglősöknél annak képviselőjéül adják ki magukat. Figyeimeztetjük t. olvasóinkat, hogy a pécsi Schwabach Zs. G. czég össze nem tévesztendő más hasonló nevű cégekkel és hogy a herczegi czimer minden számláján és levelén rajta van. Miután Schwabach Zs. G. urnak, a Montenuovo Alfréd herczeg borpinczéi kizárólagos bérlőjének csak Pécsen van üzlete, ajánlatos, hogy a rendelmények vagy Pécsre küldessenek, vagy azok felvételére jogosított és magukat igazolt képviselőknél adassanak át. Egyuttal kéretik az előforduló visszaéteket a czéggel közölni.

IRODALOM.

— **Hódolat a királynak.** Dicsérendő eszme az Oltvány-i prépost gondolata, a ki 10 szoborért tartott hála ünnepélyen szindarabot írt az ünnepélyről a gyermekek számára, melyben egy angyal parancsára egyenkint megjelennek hazánk megörökítendő nagy alakjai és önmaguk mondva el élettörténetüket, sokszorosított hatású a lelkesedés, mit ez ünnepélyek felkelteni igyekeznek. Nagyon ajánlhatjuk e munkát, azoknak, kik még ünnepélyt nem tartottak, de vizsgái stb. ajándéknak is. Egy füzött példány 30 kr., kötött 50 kr., díszes aranyozva 80 kr. Hat forint értékű megrendelés bérmentve küldetik. Megrendelés levelező lapon történhetik, vagy posta-utalványon (Szege d. belváros, Szegfü-utca 6. sz.) Endrőnyi Imre könyvkereskedésében is megszerezhető.

— **Minden gondos háziasszony** bizonyára örömmel veszi tudomásul a »Ház tartási Napló« megjelenését. Ennek a könyvnek megjelenése mint tartalomjegyzéke mutatja a háziasszony észszerű gazdálkodását nemcsak elősegíti, de lehetővé teszi azt, hogy kevés fáradsággal, csupán egy-egy szám bejegyzése által, kiadásait és bevételeit mindannap pontosan egybevehesse; meggyőződhetik arról is ha valjon a ma beszerzett cikkeket nem-e olcsóbban vagy drágábban fizette már előbb, avagy némely tárgy nem idegenítette-e el esetleg hűlten eselőd által. A »Ház tartási Napló« világosan kimutatja, hogy a szükséges lakás berendezések, élelmi cikkek, tisztogatás, javítás, ruházat, egy-egy gyermek nevelése, szórakozás, utazás, jótékonyság, gyógykezelés, kertészkedés, gazdálkodás, eselédfizetés stb. mennyibe került külön-külön. Ezen részletes kimutatás hű képét adja költségeinknek és így abból okulást meríthetünk a jövőre. A »Ház tartási Napló«-ban minden háztartási szükséglet czimenként külön-külön rovatban van megnevezve és ennélfogva a pontos vezetéshez csak a kiadott összegnek az illető rovatban való bejegyzése szükséges. Ezenkívül a »Ház tartási Napló« még igen sok hasznos jegyzék lapokat tartalmaz, a többek közt a mosásba kiadott ruha jegyzékét egész évre. Családi összeköttetések, a családban előfordult születések, házasságok, halálozások és egyéb családi események följegyzésére. Könyv receptek gyűjtésére; ez természetesen idő múlva a háziasszony legjobb szakács könyvét képezi. Még sok más hasznos jegyzék lapot tartalmaz a »Ház tartási Napló«, Ennek a valóban házagpótló könyvnek hangzatos szavakkal való ajánlása felesleges és hiszszük, hogy az a házi asszony a ki férje jövedelmét ismeri s költségeiben a megrendelhető korlátokat átlépni nem akarja, nehogy a családfőre öntudatlanul bajt hozzon, esetleg helyre-pótolhatatlan kárt okozzon, — bizonyára sietni fog a »Ház tartási Napló« megszerzésére. A »Ház tartási Napló« e hó folyamán jelenik meg csinos kiállításban: 1 frt előleges beküldőjének bérmentve küldi el a »Mármarosi Híradó« szerkesztősége M.-Szigeten.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

A **Mészáros dr. féle színműpályázatok.** A Nemzeti Színház igazgatósága már kinttette a Mészáros dr. féle 2000—2000 koronás tételű pályázatot. A pályázat így szól: Kivántatik 1. Egy versekben írt és egész estét betöltő irodalmi becsü történelmi színmű. 2. Egy egész estét betöltő társadalmi színmű. — A pályaművek idegen kézzel tisztán, olvashatólag írva, lapszámozva és bekötve a szerző nevét rejtő jelíggel levélkével együtt 1898. évi június 30-ig (déli 12 óráig) a Nemzeti Színház igazgatóságához nyújtandók be. A pályázat eredményét 1898. évi október 15-én fogják kihirdetni. A pályadíjat nyert mű a Nemzeti Színházé, — a szerző azonban a szokásos szerzői tantiéneken is részesül.

TANÜGY.

»Elméleti és gyakorlati énekiskola« czimen a Rozsavölgyi és társa cs. és kir. udvari hangjegyekereskedő cég új iskolai tankönyvet adott ki. A Lauger Viktor által írott énekiskola fokozatosan halad úgy az elemi népiskola mint a polgári középiskola és tanítóképző intézetek szükségleteinek teljesen megfelelően a mennyiben könnyen felfogható és észszerű

módszerénél fogva, az éneklés művészete a a tanuló ifjuság által gyorsan és biztosan elsajátítható.

EGYESÜLETEK.

Elmaradt választmányi ülés. A »Bihar-megyei Népművelési Egyesület«-nek ma délután 5 órára hirdetett választmányi ülése közbejött akadályok miatt e hó 6-ára, szombat d. u. 5 órára halasztatott, miről a választmány t. tagjai ez uton is értesítettek.

Igazságszolgáltatás.

Érdekes elvi határozat. Egy igen érdekes elvi határozat érkezett le tegnap a m. kir. közigazgatási bíróságtól.

Az ügy, a mely erre az érdekes elvi határozatra indító okul szolgált az volt, hogy a »Nagyvárad vadásztársulat« adóját megfellebbezte azon a czimen, hogy miután a társulat csupán sportból űzi a vadászatot s nem haszonból, adót fizetni nem köteles.

Tegnap érkezett le a közigazgatási bíróság határozata, mely a kiszabott adót ugyan le szállítja, de egészen el nem engedi, mert szrinte: *a lelőtt vad önmagában, annak eladás utján való értékesítése nélkül is oly vagyoni értéket képvisel, mely a fizetett bérösszeggel szemben adó alá eső vállalkozást képez.*

A gyűlésben, a melyben ezt a határozatot hozták dr. **Wekerle Sándor** közigazgatási bírósági elnök elnökölt.

A ki ellene szegula törvénynek. Kovács Lajos és neje tegnap állottak a törvényszék előtt hatóság elleni erőszakkal és sikkasztással vádolva.

A dolog úgy történt, hogy nevezetteknek minden ingóságát lefoglaltak **Mayz Zsigmond** követelésére.

Az árverés azonban nagyon soká huzódott, mivel alperesek folytonosan fizetési ígéreteket tettek.

Végre is, a midőn már többé várni nem lehetett egy szép napon megjelent a végrehajtó alperesek lakásán s árvereltetni akart. Véletlenül azonban Kovácsot nagyon rossz hangulatban találták mert ő egyszerűen megtiltotta az árverést s nem lehetett ellent tenni.

Mikor azután az árverést nagy nehezen megindították kezdeni azt tapasztalták, hogy az ingók nagy része hiányzik, midőn pedig a felperes képviselője a lovakat akarta elárvereltetni Kovács egy késsel s egy vasvillával alakadályozta meg ebben a végrehajtót.

A törvény emberei kénytelenek voltak a csendőrök oltalmát venni igénybe.

Ma állottak a törvényszék előtt és pedig Kovács Lajos hatóság elleni erőszak és sikkasztás, míg neje sikkasztással vádolva.

Kovács Lajos a tárgyalás során azzal védekezett hogy a kés csak véletlenül volt a kezében és senkinek sem akart vele ártani, hanem mert véletlenül akkor disznóölés volt nála, s úgy maradt kezében.

A tanúk s panaszosok megzafolták ezt az állítást s így Kovács Lajost összbüntetésekképpen két havi fogházra, egy havi hivatalvesztésre nejt három napi fogházra s a költségek megfizetésére ítélte a törvényszék.

Az ítélet ellen úgy ügyész, mint vádlottak felebbezték.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Írta: ROVETTA G. Ford.: S. J.

58

A szokásos kölcsönös meghajlások után a Bauer-kávészőző vezetők utra tértek. Badoero megfogta Praudino, egy kissé hátramaradt vele, rendszeren kérdé tőle: »Mondd meg, kedves öcsém, elengedett téged a grófnő ma este?«

»Nem értelek!«

Pedig Eriprando, a ki nagyon értette őt, úgy érezte, hogy fejébe száll minden vére.

»Az őrnagy megérkezett, — — és most elküldenek téged sétálni! Nos, mit akarsz most tenni? Ilyenek az asszonyok! Fialalja, öregje egyformán elveszti a fejét, mihelyt egy fényes gombot meglát!«

»No de — — !«

»Mindenkinek közös sorsa ez, melybe bele kell nyugodni, Praudinocskám!«

Ariberti unokatestvérének eme szavait már nem vette rossz néven, de szívében harag, csaknem gyűlölet támadt Elza ellen. Most érezte csak, hogy a közte és emez asszony között vége mindennek.

De nem akarta mutatni unokatestvére előtt, hogy mennyire bántotta ez őt. E helyett adta az elfogulatlant, és csaknem megérőltette magát a tréfálkozásban és megvallotta Badoeronak, hogy az őrnagy éppen a kellő pillanatban jött arra nézve, hogy kiszabadítsa őt kényelmetlen helyzetéből. Nem tagadta, hogy szerette Elzát; mert azonban már eme bilincsek annál nyomasztóbbak lettek volna, minél tovább tartanak: egy szóval meguntta már azt a szerepet, hogy egy nagymamának legyen a szeretője. És azt kérdezte Badoerótól, nem találja-e úgy, hogy Navaredo grófnő már elvirult?

»Nem éppen elvirult«, válaszolva, »de az jga, hogy kissé már elhizott; azt azonban meg kell adni, hogy jól tartja magát és ért hozzá, a mint Emma mondja, hogyan kell magát művésziileg megfiatalítani.

Mint előrelátó volt, a Bauer már be volt zárva. Tehát mindnyájan morogva fordultak vissza és nem tudtak megegyezni a fölött, hogy hát mit csináljanak most. Az egyik ide akart menni, a másik oda és egyiknek sem sikerült olyasmit indítványozni, a mi általános helyesléssel találkozott volna. E közben betértek a Svizero kavéházba, a hol, mint mondták, kitűnő üveges sört lehet kapni.

Praudino, a ki nagyon szomjas volt és didergett a nedves reggeli levegőben, két pohárral ivott meg, ámbár érezte, hogy torkát és gyomrát égeti az ital.

»Tudjátok-e, mit csináljunk?« kiáltott hirtelen Badoero. »En azt tanácslom, játszunk egy óráig makoót!«

»Igen ám, de hol?« kérdék a többiek.

»Augelonál, a Czicza kavéházban.«

»Tehát fizessünk és menjünk a Czuzába!«

»Fizetni!« kiáltott a pinczérnek Badoero, a ki legelőször állott fel.

»Tudod, Badoero,« így szólt Praudino, száját rángatva, a te söröd rosszul esett nekem. Ég a gyomrom, mindenem' minihá csak tüzet ittam volna.«

»Nem tesz az semmit; eleinte mindig úgy van az, s azután megszokja az ember. Az angol sörök olyanok, mint a szivarok, — meg kell szokni őket.«

»Ha rosszul érzi magát, igyék egy pohár konyakot, s attól elmúlik,« tanácsolá egy másik tagja a társaságnak.

Praudino követte a jó tanácsot, megitta a konyakot és ettől csakugyan jobban lett. Erre elővette híres tárczáját az ezüst grófi koronával, kivett belőle egy két lírás bankót, és a pinczérnek nyújtotta, hogy számláját kifizesse.

A pinczér két ujjá közé fogta a bankót, magasra feltartotta és erősen ránézett Aribertire:

»Mit fizet az ur?«

»Egy konyakot és egy üveg sört.«

»Akkor az öt líra és harmincz soldi összesen.«

»De én csak a magam sörét fizetem!«

»Égészen helyes; öt líra az egy üveg sör és hatvan soldi a konyak.«

»Teringettél!« gondolta magában Ariberti, »öt líra sok érte.«

De azért minden további megjegyzés nélkül kifizette, mert új ismerősei előtt nem akarta elveszteni a tekintélyét.

Mialatt utban volt a Cuza felé, erőt vett rajta a hajlandóság a bizalmas közlésekre.

Most ő volt az első, a ki karonfogta Badoerot s miután ez becsület szavára titoktartást fogadott, elbeszélte neki, hogy Navaredo grófnő mily rosszul bánt vele.

»Hiszen ez reám nézve valóságos szerencse,

mer már ráuntam; de azért mégis tény, hogy nem jól viselte magát irántam. Egyébiránt ezzel nem akarom azt mondani, hogy nem szívesen engedem át őt az őrnagynak. Őh ellenkezőleg! Amikor csak meglátom az őrnagyot, erőt vesz rajtam a kísértés, hogy kifejezem neki szerencsekívánataimat! Legyen boldog és örüljön mert én bizony nem irigylem »őt«.

(Folyt. köv.)

A kereskedelmi és iparkamara teljes ülése.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara tegnap délután teljes ülést tartott, melyen több kiválóan fontos ügyet intéztek el.

Jelen voltak:

Janky József elnök, Bertsey György osztályelnök, Steiner M. Albert, Mihelji Pál, Farkas Izidor, Ternyei Antal, Markbreit Sándor, Huzella Gyula, Laszky Ármin, Rozsly Géza, Wozska Ferencz heltagok; Kovács Gábor, Kiss Imre (Nagyszalonta), Bán Kálmán, Kovács Sándor (Élesd), Tóth Sándor (B.-Ujfalu) Lipeczky Gyula (Margitta) külltagok. Az államvasutak képviseletében Szmazsunka Ernő felügyelő. A kamarai iroda részéről: dr. Sarkadi Lajos titkár, Fuszek Lajos irodatiszt.

Első sorban felolvasták az elnök közléseit, a melyeket annak idején már közöltek a lapok. Részvétellel emlékezik meg az elnök M u d r o n y Soma orsz. iparegyesületi igazgató elhunytáról.

Az elnök közléseit tudomásul vették. M u d r o n y Soma halála alkalmából, az elnök indítványához képest a kamara részvételt jegyzőkönyvébe iktatja s úgy a gyászoló özvegyhez, mint az orsz. iparegyesülethez részvétiratot intéz.

A titkár jelentését a kamarai iroda működéséről szintén tudomásul vették, a pénztárnok jelentésével együtt.

A t ő z s d e b é r e k leszállítása tárgyában tett felterjesztésre értesítette a miniszter a kamarát, hogy a kérelem nem teljesíthető.

A kamara a hírlapokban felhívja a tözsdek figyelmét, hogy nézzenek utána, miszerint a kivételek helyesek-e?

Az ipartörvény 50. §-ának a megrendelések gyűjtésére vonatkozó rendelkezése módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyában az iparosztály és kereskedelmi osztály véleményét örömmel vették tudomásul.

A cheque és clearing forgalom kiterjesztése iránt a kereskedelmi osztály véleményét elfogadták.

M e n e t j e g y i r o d á k tervezett beszüntetése ellen, illetve annak további fenntartásáért sürgős felterjesztést intéznek a kereskedelmi miniszterhez.

A hazai ipartermékekből az egyes kamarák által berendezendő m i n t a t á r a k ügyét kiadták tanulmányozás véget az elnökségnek.

A jövő év k ö l t s é g v e t é s é t, az előbbi évek adataihoz hasonlóan állapították meg. Csúpn az irodatiszt fizetését emelték 700 frtról 800 frtra s a nyomtatványok és irodaszerek, papírok szükségletének tételét emelték fel 50—50 frttal.

A költségvetés kiadási főösszege 9465 frt, a bevétel főösszege 9650 frt s így 180 frt maradvány mutatkozik.

A másodfoku iparhatóságoknál működő ipartanácsban a következőket választották be:

B i h a r m e g y é h e z: Huzella Gyulát és Óváry Lajost rendestagnak; Bognár Sándor és Rozsly Gézát póttagnak;

N a g y v á r a d városához: Hoványi Gézát és Bertsey Györgyöt rendes, Farkas Izidort póttagnak.

Az osztrák-magyar bankhoz tíz egyént ajánlott a kamara váltó-bírából.

A brassói kamara átiratát a mezőgazdaságban használt benzin motorok hajtására szükséges benzin adómentessé tétele tárgyában pártolja a teljes ülést.

Finta Sándor kassai ipariskolai tanuló, ki nagyvárad illetőségű, egyszersmindenkorra 50 frt segélyt szavaztak meg tanulmányai folytatására.

A kassai kamara átiratát a kézmárki

házi ipari kiállítás elhalasztása tárgyában tudomásul vették.

Titkár előterjesztette N e u s c h l o s s Ödön és Marzell, a hadapród iskola építőinek értesítését, mely szerint a bádagos, lakatos és mázó munkákat, daczára, hogy előnyösebb ajánlatot adtak be egyes budapesti cégek, nagyvárad iparosoknak adta ki.

Titkár, tekintettel a cég részéről tapasztalt azon előzékenységre, melylyel a vállalkozók eljárak, indítványozza, hogy az építőknél elismerését fejezze ki a kamara s kérjék jövőre is a nagyvárad iparosok érdekeinek figyelembe vételét.

Titkár indítványát elfogadták.

A d é l v i d é k i f ö l d m i v e l ő k egyesületének átiratát a gőzeke meghonosítása tárgyában, — pártolják.

A Nagyvárad városa az iparoktatás céljaira külön épület emelése kérdésének tanulmányozása és előkészítése érdekében bizottságot szervez. A kamara a bizottságba Reismann Mór oszt. elnököt és dr. Sarkadi Lajos titkárt küldte ki.

Még néhány ügyet intéztek el s ezzel a teljes ülést véget ért.

T Á V I R A T O K.

Badeni gróf Ő Felségénél.

Bécs, november 3. (Saját tud. táv.)
Ő F e l s é g e ma délelőtt Badeni gróf miniszterelnököt hosszabb kihallgatáson fogadta.

A legutóbbi néppárti értekezlet.

Budapest, november 3. (Saj. tud. táv.)
A néppárt mai értekezletén Z i c h y Nándor gróf elnökölt. A folyó ügyeket intézték el s ezenkívül a delegációs teendők iránt intézkedtek.

Ujabb botrányok a szomszédban.

Bécs, november 3. (Saját tud. táv.)
A Reichsrath holnapi ülésén újabb botrányok várhatók. A kormány ugyanis reméli, hogy áterőszakolhatja a provizóriumot. Ha pedig ez nem sikerülne, hétfőn vagy kedden felfüggesztik az alkotmányt.

Sima-Szederkényi afférhez.

Budapest, nov. 3. (Saját tud. táv.)
A segédek ma összejöttek tanácskozás végett. Szederkényi segédjei, Holló és Szentiványi bíróságot proponáltak; Sima segédjei ellenben feltétlen elégteltel kérték. Ezt Szederkényi segédjei megtagadták. Sima Polónyit is provokálta.

Éjjeli távirataink.

Sopron, nov. 3. (Saját tud. táv.)
Stefánia özv. trónörökösné ma délbén Luxemburgból lóháton hét lovasz kíséretében ide érkezett; udvarhölgye vasuton jött. Az özvegy trónörökösnén a kimerültség legkisebb jele sem látszott. A város határán Schamburg-Lippe herceg várta, a ki gratulált a szép tourhoz.

A szerb király Gyorgyevicshez.

Bécs, november 3. (Saj. tud. táv.)
A szerb királynak Gyorgyevics miniszterelnökhöz intézett kéziratáról és az utóbbinak körleveléről szólva, a »Fremdenblatt« helyesli azt a nyilvánított elhatározást, hogy barátságos viszonyt tartsanak fenn minden hatalommal. Az az idő, amikor Oroszország és Ausztria-

Magyarország versengtek, elmúlt. Ausztria-Magyarország nem törekszik kiváltságos helyzetre Szerbiában és szívesen megelégszik a jó viszonygyal. A »Fremdenblatt« meg van győződve, hogy az orosz kabinet ugyanezen az állásponton áll; mindkét kabinet békét akar a félszigeten és így a békés politikát üző Szerbia barátságát bírja majd mindkettőnek. A szerb király józan munkaprogramja teljesen megfelel annak a fázisnak, amely megszabja, hogy a magas politikát háttérbe szorítsák és termékeny politikát folytassanak s amely reformokat és a belső konszolidációt első helyre állítja.

Amerikai hivatalnok választások.

Budapest, november 3. (Saját tudósítónk távir.)
Mint New-Yorkból írják: Ma tizenkét államban választották meg az államhivatalnokokat és törvényhozó testületeket. Frankfordban (Kentucky) verkedés támadt, mert azt híresztelték, hogy a demokraták erőszakkal visszatartják a négereket a várostól, nehogy szavazni tudjanak. Két demokratát és két köztársaságít agyonlőttek, kettő pedig megsebesült.

A Neue Freie Presse Mommsen-ről.

Budapest, november 3. (Saját tud. táv.)
Mommsen tanárnak a »Neue Freie Presse«-ben közzétett levelére a »Hamburger Nachrichten« a következő megjegyzéseket teszi: Mindig az volt a nézetünk, hogy a mily nagy tudós Mommsen ép oly rossz politikus. Ő a politikát olyan dolognak tartja, a mit értelem helyét értelemmel kell csinálni. Tartunk tőle, hogy nyilatkozata az ausztriai németeknek többet fog ártani, mint használni. Ellenségeiknek legalább is rosszabb taktikusnak kellene lenniök, mint a milyenek valóban, hogyha a birodalmi német professzor levelében ürügyet nem találnának az osztrák németek és szándékaik újabb és nyomatékos meggyanúsítására. Nem tartjuk szükségesnek közelebről megvilágítani azokat a politikai monstruozitásokat, melyek a Mommsen-féle levélben foglalvák, valamint annak erőszakra izgató irányzatát, de sajnálkozásunkat kell kifejeznünk, hogy egy hirneves német tudós ily sértő és illetlen módon avatkozik be egy oly állam belső küzdelmeibe, a melylyel mi szövetséges viszonyban vagyunk. Az eseményben újabb bizonyítékát látjuk ama nézetünk helyes voltának, hogy a német professzor, a kinek tudományos jelentőségét készséggel elismerjük, többnyire bajt okoz, a mint a gyakorlati politikus kérdéseivel foglalkozik.

Wollersdorfi vasuti szerencsétlenség.

Budapest, nov. 3. (Saját tud. táv.)
Tegnap este a wittmannsdorf-guttensteini vasuti vonalon Triesting és Wollersdorf között egy tehervonat mozdonya és tíz kocsija kisiklott. A vonat személyzete közül a kiségitő fékező életét vesztette, két ember súlyosan, egy pedig könnyen megsebesült. A kisiklás oka ismeretlen. A vizsgálat folyik.

Török dementi.

Budapest, nov. 3. (Saját tud. táv.)
Török hivatalos körökben egyes lapoknak a siva vilajetben allítólag előfordult zavargásokra vonatkozó híreit koholmányoknak nyilvánítják azzal a megjegyzéssel, hogy az említett vilajetben teljes nyuga-

lom uralkodik. Ugyanazon körök valótannak mondják egyes londoni lapoknak ama híret, hogy a krétai mohammedánok Konstantinápolyból fegyvert és lőszeret kaptak. Végül hivatalból határozottan megczáfolják a »Standard«-nak azt a konstantinápolyi jelentését, hogy a szultán elrendelte 50 tartalékos zászlóalj behívását Kis-Ázsiában, továbbá az aktív hadsereg 20 zászlóaljának kiküldését Tesszáliába és a IV. hadtest 40 zászlóaljának mozgósítását, hogy Erzinghianban a szintén mozgósítandó Hamidje-ezredekkel négy tartalék dandárt alkosson.

A görög torpedó-ügy vége.

Budapest, november 3. (Saj. tud. táv.) Rastopalos hadnagy kihallgatása az athéni fegyelmi tanács előtt az ismeretes torpedó-ügyben, fölötté élénk volt. A sajtó nagyon hevesen kommentálja azt. Az »Asty« helyteleníti, hogy az ügyet nem hozták haditörvényszék elé és azt mondja, hogy a közvéleményt ez ügyről nem világosították fel. A tárgyalások — ugymond az említett lap — a tanuk közt való botrányos czivakodásokká fajulnak.

KÖZGAZDASÁG.

Az állami tejjgazdasági munkásokat képző iskolákban Munkácson és Gödöllőn december hó 1-jén 10 hónapra terjedő újabb tanfolyamok fognak megnyitni, melyekre ép, erős testalkattal bíró, legalább 18 évet betöltött munkásifjak vétetnek fel. A tanulók a tanfolyam tartama alatt teljes ellátásban és 5 frt havi bérben részesülnek. Felvételért való folyamodványok november hó 10-ig a munkácsi uradalom, illetőleg a gödöllői korona-uradalom igazgatóságához küldendők be. Megjegyeztetik, hogy a munkácsi iskolára néhány növendék már azonnal is felvehető, miért is oda a kérvények mielőbb benyújtandók. Ajánlatos volna, hogy a tisztelt gazdaközönség ezen iskolákra jóra való eselődjeit elküldje, hol minden anyagi megterhelés nélkül szakértő tehenesekké és tejjgazdasági munkásokká fognak kiképeztetni.

Ugyancsak december hó 1-én fog megnyitni a szécsényi tejszövetkezettől létesített állami, tejjgazdasági munkásokot képző iskolának második — félévre terjedő — tanfolyama. Az ide való felvételért kifogástalan előéletű és legalább is 16 évet betöltött nők pályázhatnak, kik teljes ellátásban (esetleg e helyett 15 frt ellátási díjban) és 4 frt havi bérben részesülnek. Az ez iskolára való felvételért a kérvények a nagyszécsényi tejszövetkezet igazgatóságához intézendők november hó 10-ig.

Köszönet a vármegyének. A Mátra-Körözs vidéki egyesült részvénytársaság ma leiratot intézett a vármegyéhez, a melyben megköszönik, hogy a Vésztő-Kötegyáni vonat kiépítése ellen kifogást nem tettek a vármegyének irántuk tanusított figyelmet azzal köszönik meg hogy a kiküldendő bizottsághoz egy tagot felvesznek a vármegye részéről, egyúttal tudatták a vármegyét, hogy a fenti czég most alakult ujonan és pedig a Mátrán helyi érdekű vasut, a Kisujszállás Dévaványai s a Békés vármegyei helyi érdekű vasutakból.

Nagyváradai hetivásár

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1897. november hó 2-ik napján tartott vásárban eladott terméskönyvek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 11.50. Uj 11.20. Kétsz. buza 8.20—8.40. Rozs 7.60—8.—. Arpa 5.20—5.50. Zab 5.40—5.60. Tengeri: Ó 5.40. Uj 4.20. Borsó 14.—. Lenese 15.—. Bab 7.30. Köleskása 12.50.

Burgonya 2.90. 100 kiló lángliszt 19.40, zsemlyelisz 19.20, fehérkenyér liszt 18.80, barnakenyér liszt 18.—, széna fuvarral 1.60, szalma 0.70 Szalona 65.—, 6 kiló zsup-szalma —08. 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.25, tölgyfa 3.—, cserfa 3.45. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 48.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —34. Szilva pálinka—75. Szesz —95. 1 mm. kőso 10.70, nyers fagyú 24.—, olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 22.—, mész 1.20, kemény faszén 1.80, puha faszén 1.60, kendermag 9.—, köles 6.—, repce —, dió 16.—, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 66, sertéshus 60, juh-hus 32, veres hagyma 8, fog-hagyma 22, bors 1.—, paprika 1.10, barnakenyér 15. Egy liter kőolaj 18, 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1897. évi november 2-ről: Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 60 hltr, rozs 400 hltr, árpa 100 hltr, zab 150 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 800 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 45 drb, félhizott 80, sovány 300, süldő 680, malacz 1100, hizott marha 10, jármás ökör 390, fejős tehén 280, borju 258, bivaly 7, juh és kecske 200, ló 320.

Marha ártáblázat 1897. november 2-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 280—320, egy pár másodrendű jármás ökör 205—265, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—190, 1 pár fejős tehén 90—186. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 44—70. 1 drb. veres borju 9—16, 1 drb. fél éves borju 16—23, 1 drb. egy éves borju 24—32, két éves borju 32.—56. 1 pár hizott sertés 54—85, 1 pár fél éves 21—29, 1 pár egy éves sertés 35—44, 1 pár két éves sertés 56—76, egy drb. jó igás ló 60—95, 1 pár ökrbőr 15—21, egy pár tehénbőr 11—16, 1 pár borjubőr 5—7, 1 pár lóbőr, 6—10.

TŐZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru búzában az irányzat szilárd volt, mal-mok vételkedvet tanusítottak és így 20,000 mm. forgalom mellett árak 5 krral emelkedtek.

Határidők.

Budapest, nov. 3.	
Buza őszre	12.15
Buza tavaszra	11.98
Tengeri	5.35
novemberre	4.66
Rozs őszre	8.69
Zab őszre	6.43

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.		Budapest, nov. 3.	
Osztrák hitel	—	—	351.75
Magyar hitel	—	—	385.—
Államvasut	—	—	333.75
Déli vasut	—	—	83.—
Rimamurányi	—	—	252.—
Magyar jelzőlog	—	—	244.—
Magyar leszámítoló	—	—	252.—
Villamos vasut	—	—	282.50
Salgótarjáni	—	—	615.—
Iparbank	—	—	101.50
Budapest közuti	—	—	382.50
Az irányzat gyenge.		Bécs, nov. 3.	
Osztr. hitel	—	—	352.50
Magyar hitel	—	—	385.—
Államvasut	—	—	334.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. november 3-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121.75
Magyar koronajárdék	99.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1875-ből	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.75
Almérés jog megváltási kötvény	100.75
Horvát szlavin földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	155.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.—
Osztrák járadék papirban	102.—
Osztrák járadék ezüstben	102.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	101.75
1860. osztrák államsorsjegyek	143.50
Osztrák magyar bankrészevény	95.—
Magyar hitelbank részvény	385.25

Osztrák hitelintézeti részvény	352.10
Páris vista	334.25
20 márkás arany	952.—
Német birodalmi márka	58.75
London vista	119.70
Páris vista	47.52 1/2
20 márkás arany	11.74

SZERKESZTOI POSTA.

Eröss Kálmán. Verse sem eszmei tartalom, sem eredetiség, sem technika tekintetében nem üti meg a mi mértékünket. Egy költő, ha füle van, saját versében sem tűrhet el ilyen rémeket:

hiába | szívem
sirba | értem

Szinte kedvünk lenne Vojtina levelét idézni hozzá, azonban megelégszünk egy elcsépelet kitételrel, hogy t. i. irodalmunk már rég túlélte vaskorát.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

MAYPOLE SOAP

fest minden színben és árnyalatban.

Legújabb találmány házi festésre!

Korszakalkotó találmány 500% megtakarítással!

Ez a világhírű szappan **15 perc alatt** egy kevés forró vízzel ruhát, blouzt, gallért, selyems övetet, bársonyt, satint, creton, batiszot, gazét, inget, harisnyát, zsebkendőt, keztyűt, szalagot, csipkét, stb. bármilyen színre fest; minden ruhát újjá varázsol; a festés **szintartó, nem fakul**, méregmentes, a szövetet nem rontja. **Egy drb 40 kr. (fekete és tegetthof 50 kr.)** ez egy női bluzra elég. Minden darabhoz használati utasítás van mellékelve.

— Szabadalmazva az egész világon. —

THE MAYPOLE COMPANY LIMITED, LONDON.

Nagyban és kicsinybeni eladás Nagyvárad és Biharmegye részére kizárólag

FÁBRY TESTVÉREK

divatáruházában Nagyváradon **Olaszi Fő-utca Rimanóczy ház!**

Viszonteladóknek engedmény!!!

Naponként szétküldés.

Köszönet-nyilvánítás.

Vilmos Ferencz neunkircheni (Alsó-Ausztria) gyógyszerész urnak, — a köszvény és csusz elleni vértisztító thea feltalálójának.

Hogy a nyilvánosság elé lépek, azt azért teszem, mert legfőbb kötelességemnek tartom, hogy **Vilmos** neunkircheni gyógyszerész urnak, azon szolgálatért, melyet nekem kinos csusz bántalmaim alkalmából vértisztító theájával tett, legforróbb köszönetemet nyilvánítsam; de egyúttal azért is, hogy mindazok figyelmét, kik hasonló kinos bántalmakban szenvednek, erre a kitűnő hatású theára felhívjam. Képtelen vagyok arra, hogy még csak megközelítőleg is ecsetelhessem átélte szörnyű fájdalmaimat, melyek teljes 3 éven át, minden legkisebb időváltozás alkalmával tagjaimat gyötörték s melyekre hasztalan kerestem gyógyírt s könnyebbülést a bádeni kénes fürdőkben. Éjeken át álmatlanul hánykolódtam ágyamban, étvágyam észrevehetőleg csökkent, arcomról eltűnt az életkedv, de eltűnt testi erőm is. És a fentebb említett thea 4 heti használata után nemcsak hogy tökéletesen megszabadultam fájdalmaimtól, hanem ma, midőn a theát közel 6 hónapja, hogy nem iszom, tökéletes javulást érzek egész testemben. Személyes meggyőződésemet alapján merem állítani, hogy mindazok, kik hasonló kinos betegségeikben ezen theát választják gyógyszerül, áldani fogják annak feltalálóját: **Vilmos Ferencz** urat.

Kiváló tisztelettel
Streitfeld főhadnagyné,
szül. **Buts-hin grófné.**

307 6—12

TELEFONI

Legolcsóbb bevásárlási forrás!
NÁDOR L. és TÁRSA

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Ajánlja az őszi és téli évadra a legujabb
vizhatlan grácsi **PICHLER**-kalapokat.

Legnagyobb raktár olasz, angol és **PLESS**-kalapokban.

Valódi prágai férfi s női bőrkeztyük, angol kötött keztyük.

Férfi- és fiu fehérműek, legujabb nyakkendőök.

Illatszerek, pénz- és szivartárczák,

esőernyők, sétabotok,

valódi email ing- és kezelő gombok,

harisnyák és valódi Jäger-alsók

a legnagyobb választékban és legjutányosabb árban.

A LEGNAGYOBB

czipő- és csizma-raktár.

Férfi-, női-, leány- és gyermek-czipők minden kivitelben a legjutányosabban kaphatók.

Valódi orosz Bagaria vizhatlan csizmák

és legnagyobb raktár Galloschni és bőr Camaschnikban.

Csizma- és czipő-különlegességek mérték szerint

a leggyorsabban készítettnek.

308 8-10

TELEFONI